

Case Reports

Voor therapeutische interventies

Drs. Annemarie Abbing

Lectoraat Antroposofische Gezondheidszorg

Onderzoek => individu georiënteerd?

- Opkomst EBM: eisen gezondheidszorg (aantonen veiligheid, effecten)
- Gouden standaard: RCT
- Lastig toe te passen op complexe, individugerichte interventies (specifieke praktijkvoering, individuele benadering)

Personalised healthcare

- Voorbeeld: kunstzinnige therapie
- Positieve praktijkervaringen en grote toewijding van therapeuten
- Termen als EBM, EBP, PBE staan voor veel therapeuten ver van hun praktijkvoering:

beleving, intuïtie, gevoel ↔ transparantie, meetbaarheid en effecten

NABIJHEID ↔ AFSTAND

Evidence Based Practice

- Gericht op rationele besluitvoering
- Gebaseerd op drie pijlers:
 - ✓ de klinische staat en omstandigheden van de patiënt,
 - ✓ de voorkeuren van de patiënt en zijn gedrag in relatie tot het gezondheidsprobleem, en
 - X de best beschikbare externe *evidence*.

Methode die aansluit bij de praktijk

- RCT?
- Alternatieven?
- Expertkennis
- Dichtbij werkelijke praktijkvoering blijven
- Rijkdom van de therapie in tact laten => meer te weten komen over HOE het werkt
(werkingsmechanisme => *mechanistic evidence*)
- Naast in kaart brengen van effecten (*probabilistic evidence*)

Case study

- Onderzoeksmethode
- Bestudeert een hedendaags fenomeen in de werkelijke/levensechte context
- Waarbij de grenzen tussen fenomeen en context niet duidelijk zijn
- Maakt gebruik van verschillende variabelen en data afkomstig uit meerdere bronnen

Case study => case report

- Een *case study* kan zich richten op een individu, een groep, een verschijnsel
- Een *case report* is de beschrijving van een casus, van de behandeling van een individu; is een vorm van verslaglegging van de case study

Case report

- = casusbeschrijving
 - Verslag van het therapeutisch traject van 1 cliënt
 - Ligt dicht bij de praktijk
 - Het is onderzoek waarbij de therapeutische setting in tact blijft
 - Ruimte voor details, opening van 'the black box'

Wat is het nut van case reports?

- De werking van de therapie inzichtelijk maken
- Delen van waardevolle ervaringen met je collega's
- Jezelf trainen in wetenschappelijk kijken naar de gegeven behandeling
- Geleidelijk aan bewijs verzamelen voor de werkzaamheid van de therapie (meerdere goede case reports over 1 onderwerp/indicatie)
- 'Product' voor gemeenten, verzekeraar, verwijzers en natuurlijk 'potentiële cliënten'

Soorten case reports

Descriptief case report => begrijpen ('Versthehen')

(beschrijvend, narratief, verhalend)

⇒ **beschrijven** van het therapeutisch proces

Theoretisch case report => verklaren ('Erklären')

⇒ het onderbouwen van het **werkingsmechanisme**

⇒ Theorievormend, -toepassend, -toetsend

Toetsend case report

⇒ het laten zien van **therapieresultaten** mbv verschillende bronnen

⇒ Causale verbanden leggen

Stand van zaken bij de kunstzinnige therapie

- Huidige kwaliteit van case reports:
 - Veelal narratief: in verhaalvorm
 - Wetenschap erkent geen 'mooie verhalen' maar hecht alleen waarde aan goede kwaliteit bewijs, gebaseerd op de toepassing van goede onderzoeksmethoden
 - Meer systematisch verzamelde informatie is nodig

Case report richtlijn

- CARE Guidelines: (CAse REport Guideline) ontwikkeld in 2013; voor de medische beroepen (Gagnier et al, 2013)
- Aanpassingen voor gebruik bij KT: aanvullingen, specificaties, etc.
 - Via de stappen voor de ontwikkeling van een *health reporting guideline* (Moher et al 2010)
 - Gebruikmakend van literatuur en expertkennis
 - Beoordeeld door 3 methodologische experts en 35 AATs (internationaal)
- CARE-AAT Guideline: **CA**se **RE**port **AN**throposophic **ART** Therapy Guideline

CARE-AAT Guideline

1. Titel
2. Trefwoorden (keywords)
3. Samenvatting
4. Inleiding
5. Client informatie
6. Klinische bevindingen
7. Tijdlijn
8. Diagnostiek
9. Behandeldoelen en –plan
10. Therapeutische interventie
11. Resultaten (uitkomst en follow-up)
12. Discussie
13. Client perspectief
14. Informed consent

CARE ITEM	CARE GUIDELINE SECTION DESCRIPTION	ANTROPOSOPHIC ART THERAPY SPECIFIC ADAPTATION
Titel	De woorden case report (of case study) moeten in de titel staan, evenals het belangrijkste onderwerp (bijv. symptoom, diagnose, test, interventie).	<u>Geen aanpassing</u>
Trefwoorden	De kernelementen van deze casus in 2 tot 5 woorden	<u>Geen aanpassing</u>
Samenvatting	<p>1) Inleiding — Wat is uniek aan deze casus? Wat voegt het toe aan de bestaande literatuur? Waarom is het belangrijk?</p> <p>2) Casus Presentatie:</p> <p>a. belangrijkste symptomen/klachten van de patiënt en de belangrijkste klinische bevindingen</p> <p>b. belangrijkste diagnose. Interventies en resultaten</p> <p>3) Conclusie—wat is de belangrijkste boodschap van deze casus?</p>	<u>Geen aanpassing</u>

CARE ITEM	CARE GUIDELINE SECTION DESCRIPTION	ANTROPOSOPHIC ART THERAPY SPECIFIC ADAPTATION
Inleiding	In een of twee paragrafen samenvattend waarom deze casus uniek is, refererend aan de relevante medische literatuur	<u>Specificeer: Literatuur (beroepsspecifiek (zowel KT als vaktherapie), aandoening specifiek, gegevens over natuurlijk beloop, andere behandelingen en bijwerkingen))</u>
Client of Patient informatie	<p>Includeer alle volgende details over de cliënt/patiënt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Demografische gegevens (bijv. leeftijd, geslacht, etniciteit, beroep) 2) Belangrijkste symptomen / hoofdklacht van de patiënt 3) Medische, familiare, en psychosociale voorgeschiedenis — inclusief dieet, levensstijl en waar mogelijk erfelijke informatie en details omtrent relevante comorbiditeiten, inclusief eerdere interventies en de resultaten daarvan 	<p>3) <u>Voeg toe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hulpvraag van de cliënt - Korte biografische beschrijving <p>4) Verwijsgegevens (indien van toepassing):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beroep van de verwijzer - Verwijsvraag en/of therapiedoel

CARE ITEM	CARE GUIDELINE SECTION DESCRIPTION	ANTROPOSOPHIC ART THERAPY SPECIFIC ADAPTATION
Klinische Bevindingen	Beschrijf het relevante lichamelijk onderzoek en andere belangrijke klinische bevindingen	<p><u>Pas aan:</u> Beschrijf de lichamelijke en psychosociale gezondheidstoestand, bij voorkeur gebaseerd op de uitkomsten van een generieke vragenlijst.</p> <p>Beschrijf specifieke karakteristieken van de aandoening, zo mogelijk volgens een classificatiesysteem (DSM, ICD, ICF,...) en/of gebaseerd op de uitkomsten van een specifieke vragenlijst (gericht op de specifieke aandoening van de cliënt).</p>
Tijdslijn	Relevante gegevens van de voorgeschiedenis van de patiënt, gerangschikt in de tijdslijn	<u>Geen aanpassing</u>
Diagnostiek	<p>Diagnostische methoden (bijv. PE, laboratorium testen, beeldvormende diagnostiek, vragenlijsten)</p> <p>Diagnostische uitdagingen (bijv. financieel, taal/cultureel)</p> <p>Diagnostische onderbouwing</p>	<p><u>Pas aan:</u> Diagnostiek::</p> <p>Observatie van de cliënt, houding, manier van werken en het kunstzinnig werk</p> <p>Medium specifieke diagnose</p>

CARE ITEM	CARE GUIDELINE SECTION DESCRIPTION	ANTROPOSOPHIC ART THERAPY SPECIFIC ADAPTATION
<p><u>Voeg toe:</u> Behandeldoelen en -plan</p>	<p>-</p>	<p>Behandeldoelen: Hoofddoel (algemeen) Subdoelen (gedragmatig en mediumspecifiek)</p> <p>Behandelplan: Behandelrichting, fasering en thema's (indien van toepassing) Medium specifiek (materialen, technieken) Therapeutische attitude</p> <p>Onderbouwing / rationale voor bovenstaande</p> <p>Evaluatieplan: Observatie criteria (belangrijkste observaties voor deze specifieke cliënt in deze casus) Evaluatie criteria</p>

CARE ITEM	CARE GUIDELINE SECTION DESCRIPTION	ANTROPOSOPHIC ART THERAPY SPECIFIC ADAPTATION
Therapeutische Interventie	<p>Soorten interventies (bijv. farmacologisch, chirurgisch, preventief, zelfzorg)</p> <p>Toediening van interventie (bijv. dosering, sterkte/hoogte, duur)</p> <p>Aanpassingen in interventie (met onderbouwing)</p>	<p><u>Iedere sessie:</u></p> <p>Kunstzinnige oefeningen (medium en techniek), met onderbouwing</p> <p>Therapeutische attitude, met onderbouwing</p> <p>Observaties: aan de uitvoering / manier van werken van de cliënt / aan het kunstzinnig werk / gerelateerd aan de observatiecriteria, inclusief beeldmateriaal van het werk</p> <p>Interventies en reacties op interventies</p> <p>Reflectie op de sessie</p> <p>Andere opvallende gebeurtenissen</p> <p><u>Voeg toe: Consultatie/overleg met anderen (redenen en conclusies)</u> (indien van toepassing)</p> <p><u>Voeg toe: Tussenevaluatie:</u></p> <p>Therapeut: reflectie op het therapeutische proces (veranderingen in symptomen, gedrag en in het medium / kunstzinnig werk)</p> <p>Mening van de cliënt en client-assessed outcomes</p> <p>Aanpassing van de therapie, gespecificeerd en onderbouwd</p>

CARE ITEM	CARE GUIDELINE SECTION DESCRIPTION	ANTROPOSOPHIC ART THERAPY SPECIFIC ADAPTATION
<p>Follow-up en resultaten</p>	<p>Samenvatting van het klinische verloop van alle follow-up bezoeken, inclusief:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Clinicus- en patient-assessed outcomes <p>Belangrijke follow-up test resultaten (positief of negatief)</p> <p>Aanslaan van de interventie en tolerantie (en hoe dit was vastgesteld)</p> <p>Bijwerkingen en andere onverwachte gebeurtenissen</p>	<p><u>Specificeer:</u></p> <p>Resultaten (kwantitatief/meetbaar): vragenlijsten of andere meetinstrumenten</p> <p>Resultaten (beschrijvend): evaluatie van de effecten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oordeel van de therapeut (samenvatting van de ontwikkelingen in het kunstzinnig werk, gedrag en de sociale interactie) - Oordeel van de cliënt - Oordeel van derden (ouders, familie, partner, medebehandelaren en/of verwijzer) <p><u>Voeg toe:</u></p> <p>Conclusies</p> <p>Vergelijking van de conclusies met de behandeldoelen</p>

CARE ITEM	CARE GUIDELINE SECTION DESCRIPTION	ANTROPOSOPHIC ART THERAPY SPECIFIC ADAPTATION
Discussie	<p>Sterkte kanten en beperkingen in de processturing van deze casus</p> <p>Relevante medische literatuur</p> <p>Rationale voor de conclusies (inclusief vaststelling van oorzaak en effect / causaliteit)</p> <p>Belangrijkste boodschap / leerpunten van dit case report.</p>	<p><u>Voeg toe:</u> reflectie op eigen handelen, therapeutisch relatie, interactie met de cliënt en intuïtieve momenten</p> <p><u>Specificeer:</u> Literatuur (beroepsspecifiek (zowel KT als vaktherapie), aandoening specifiek, gegevens over natuurlijk beloop, andere behandelingen en bijwerkingen)</p>
Client of patient perspectief	De patiënt zou zo mogelijk zijn/haar perspectief of ervaring moeten delen	<u>Geen aanpassing</u>
Informed consent	Heeft de patient informed consent gegeven? Geef dit aan, indien gevraagd	<u>Geen aanpassing</u>

Route KT

- Documentatiemethode ontwikkeld, om de benodigde gegevens voor input aan case report te kunnen verzamelen
- In 2015 in gebruik genomen door 40 therapeuten
- Ervaringen en evaluaties verzameld
- Eerste cases verzameld

Terugkoppeling door therapeuten

“Het geeft houvast en waarborgt de reflectie.”

“Er is meer lijn en overdraagbaarheid gekomen in mijn verslaglegging.”

“Mijn aandacht is verscherpt: ik kijk bewuster, ook naar mijn eigen handelen.”

Voorlopige resultaten

- Therapeuten geven aan dat het veel tijd vraagt
- Dus niet mogelijk om bij alle cliënten zo intensief en volledig te documenteren
- Gedocumenteerde informatie blijkt nog steeds niet volledig of zodanig navolgbaar te zijn dat onderzoeker een case report kan schrijven
- Een case report is bij voorkeur een co-creatie tussen therapeut en onderzoeker, en indien mogelijk ook cliënt betrekken

Route KT

- Verdere analyse van de verzamelde informatie en optimaliseren van documentatiemethode
- Inzet op grotere schaal, gericht op 1 indicatie
- 5-10 vergelijkbare cases:
 - Inzicht in therapieproces
 - Basaal aantonen van effecten
- Basis voor vergelijkend onderzoek
- Bouwen aan *body of evidence*

Verdere route

- Case studie project: ook voor de andere disciplines zelfde traject in gang zetten
 - Aanpassen case report guideline
 - Op maat maken documentatiemethode
 - Start met verzamelen van cases op 1 of enkele vooraf gekozen indicaties

Take home message

- Voor een individugeoriënteerde, complexe interventie, zijn case studies een geschikte onderzoeksmethode
- Case studies, in de vorm van case reports versterken het onderzoekend vermogen van therapeuten (en docenten en studenten)
- Case reports worden bij voorkeur geschreven in co-creatie

Referenties

Abbing, A., Ponstein, A., Kienle, G., Gruber, H., Baars, E. (2016). The CARE-AAT Guideline: Development and Testing of a Consensus-based Guideline for Case Reports in Anthroposophic Art Therapy. *International Journal of Art Therapy*.

Abbing, A., Ponstein, A., Hoekman, J., Baars, E. (in voorbereiding). Documentatie van Kunstzinnige Therapie Cases: *de ontwikkeling en praktijktest van een documentatiemethode voor kunstzinnige therapie cases*.

Gagnier, J., Kienle, G., Altman, D., Moher, D., Sox, H., Riley, D. & the CARE group (2013). The CARE Guidelines: Consensus-based Clinical Case Reporting Guideline Development. *Global Adv Health Med*. 2013;2(5):38-43. DOI: 10.7453/gahmj.2013.008

Lucas, C. (2015). *Bewijsgestuurde zorg. Evidence based practice versus practice based evidence*. Rede uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van bijzonder hoogleraar Evidence Based Practice aan de Faculteit der Geneeskunde van de Universiteit van Amsterdam, AMC, 2015.

Yin, R.K. (2008). *Case study reseach. Design and methods. Forth revised edition*. Thousand Oaks: Sage.

Yperen, T.A. van en J.W. Veerman (2008, red.). *Zicht op effectiviteit. Handboek voor praktijkgestuurd effectonderzoek onderzoek in de jeugdzorg*. Delft: Eburon.

Dank voor uw aandacht

